

Nr 62.

Av herrar **Hage** och **Anderberg**, om beredande av högre löneinkomster åt förste provinsialläkarna.

De allt större svårigheter, som uppstått att till tjänsteläkarbefattningar — särskilt i de avlägsna bygderna av landet — erhålla kvalificerade sökande, ha under inrikesdepartementets huvudtitel berörts av respektive statsråd. Här skall detta spörsmål ej upptagas till behandling i *allmänhet*. Avsikten med denna motion är endast att upptaga till behandling den del av spörsmålet, som har sammanhang med det sedan flera år tillbaka inom ett flertal län konstaterade förhållandet, att det är förenat med synnerligen stora svårigheter att erhålla kompetenta sökande till *förste provinsialläkarbefattningarna* inom resp. län.

Otvivelaktigt torde det förhålla sig så, att det har en mycket stor betydelse för möjligheten att kunna ordna den öppna läkarvården inom ett län på ett effektivt och tillfredsställande sätt, att i spetsen för densamma kan sättas en både medicinskt och administrativt duglig och initiativkraftig förste provinsialläkare. Detta är i högsta grad ett intresse för staten, för landstinget och för länets befolkning i allmänhet. Nu har det emellertid visat sig — de vilka praktiskt delvis syssla med dessa ting inom landstingens förvaltningsutskott ha i största utsträckning kunnat konstatera detta — att svårigheterna på en del håll blivit allt större att erhålla kompetenta sökande till nämnda befattningar, beroende därpå, att innehavare av provinsialläkarbefattningar, vilka kunna anses kvalificerade till erhållande av befordran till förste provinsialläkarbefattningar, ha en sådan samlad inkomst av sin tjänst, att de i allmänhet äro ovilliga att söka en befattning av sistnämnda slag.

Detta har resulterat i att ordnandet av denna anställningsfråga inom några län medfört mycket stora svårigheter. Inom ett län har befattningens uppehållande under långa tider måst ske genom vakans-vikariat, med därmed följande upprepade ombyten av innehavare, vilket knappast kan anses lämpligt, då det gäller en befattningshavare av detta slag, vilken bör ha en överblick över förhållandena inom länet, för vilket i allmänhet förutsättes, att vederbörande stannar en någorlunda lång tid i sin befattning.

Det har här ovan framhållits, att icke minst *landstingen*, som i största utsträckning ha att syssla med sjukvården inom resp. län, äro synnerligen intresserade av att denna läkarfråga ordnas på ett tillfredsställande sätt.

Den, som under ett flertal år inom ett förvaltningsutskott sysslat med sjukvårdsfrågor, vet också av vilken betydelse det är, att resp. förvaltningsutskott m. fl. landstingsorgan vid behandlande av sådana frågor ha till hands förnämlig medicinsk och administrativ sakkunskap. Med utgångspunkt härifrån har också ett flertal landsting givit betydande anslag som något slags lönefyllnad till resp. förste provinsialläkare för att på detta sätt åstadkomma den effekten, att kvalificerade sökande skulle anmäla sig till befattningen. Även på annat sätt — genom att förste provinsialläkaren fått en del avlönade uppdrag av olika slag — har man sökt verka för att den samlade inkomsten till honom skulle uppnå en sådan summa, att den skulle resultera i att kvalificerade sökande anmälde sig och, sedan de erhållit befattningen, kvarstannade i densamma.

Denna anordning — som kan betraktas som en nödfallsåtgärd — har till viss utsträckning lett till att befattningarna kunnat tillsättas. Men detta kan icke betraktas som en *tillfredsställande* åtgärd för lösande av denna fråga. Här kan särskilt mot åtgärder av detta slag anmärkas, att en del landsting sett sig nödsakade att giva så stora tillskottsanslag för detta ändamål, att dessa tillskott måste anses vara högre än vad som motiveras av läkarens deltagande i landstingets sysslande med sjukvårdsfrågorna. I sådana fall framträder klart och tydligt, att landstingstillskottet till viss del har karaktären av *lönefyllnad till statslönen*. Det kan icke vara principiellt riktigt, att ett landsting på detta sätt beviljar en lönefyllnad till en statlig befattningshavare för att på sätt och vis *justera* statens lönesättning. Härtill kommer, att det kan tänkas, att det arbete, som på här nämnt sätt pålægges befattningshavaren i fråga, för att den samlade löneinkomsten skall bli tillräckligt stor, kan leda till att vederbörande icke kommer att få tillräcklig tid över till att på ett fullt tillfredsställande sätt ägna sig åt de många maktpåliggande uppdrag av administrativt-organisatoriskt och annat slag, som falla inom en förste provinsialläkares statliga arbetsområde.

Motionärerna ha icke kunnat få full klarhet i huruvida möjligen detta specialproblem redan kan vara föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet. Men även om så skulle vara fallet, förefaller det som om det skulle vara motiverat, att denna fråga — som flera gånger aktualiserats inom en del landsting — lämpligen bör göras till föremål för överläggning inom riksdagen. Här kan icke, enligt motionärernas uppfattning, bli fråga om att den *ordinarie* lönen till förste provinsialläkaren skall tilltagas till ett så högt belopp, att den här nämnda inkomstställningen på detta sätt helt uppnås. Mera lämpligt torde i stället vara, att nämnda läkare till sin *ordinarie* lön erhåller ett lämpligt avvägt tilläggsarvode, så länge han är förordnad att uppehålla här nämnda befattning.

Det vore önskvärt, om här nämnda löneomvandling av befattningen kunde helst omedelbart eller åtminstone så fort som möjligt genomföras.

Då det emellertid torde kunna antagas, att riksdagen icke är beredd att utan en föregående utredning genomföra en lönerreform som den här avsedda, inskränka sig motionärerna till att här hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig utredning, huruvida och på vilket sätt löneinkomsterna för förste provinsialläkarna i landet kunna — utan betydande tillskott från landsting m. m. — uppnå en sådan storlek, att utsikter härigenom skapas att till befattningarna i fråga erhålla sökande med sådan kompetens, som torde vara erforderlig, om nämnda befattningshavare skola intaga den ledande ställning inom resp. läns hälso- och sjukvård, som avses med tillvaron av nämnda befattningar.

Stockholm den 20 januari 1948.

Ernst Hage.

Rud. Anderberg.